

Conferentie vo-mbo: Rondom Rekenen

Woensdag 14 december 2016 | ReeHorst Ede

De toekomst van het rekenonderwijs

Paneldiscussie Rondom Rekenen

De Steunpunten taal en rekenen vo en mbo hebben op 14 december 2016 een gezamenlijke rekenconferentie georganiseerd in congrescentrum ReeHorst in Ede. De dag wordt afgesloten met een paneldiscussie over de toekomst van het rekenonderwijs, onder leiding van Rogier van Elshout van het Nederlands Debatinstituut. Dit is het verslag.

Bij binnenkomst in de theaterzaal is onderstaande vraag groot op het scherm geprojecteerd. De aanwezigen kunnen hier via hun mobiele telefoon op reageren bij Menti.com. Hoe vaker het woord is gekozen, hoe groter het in het woordweb staat.

waar denkt u aan bij goed rekenonderwijs?

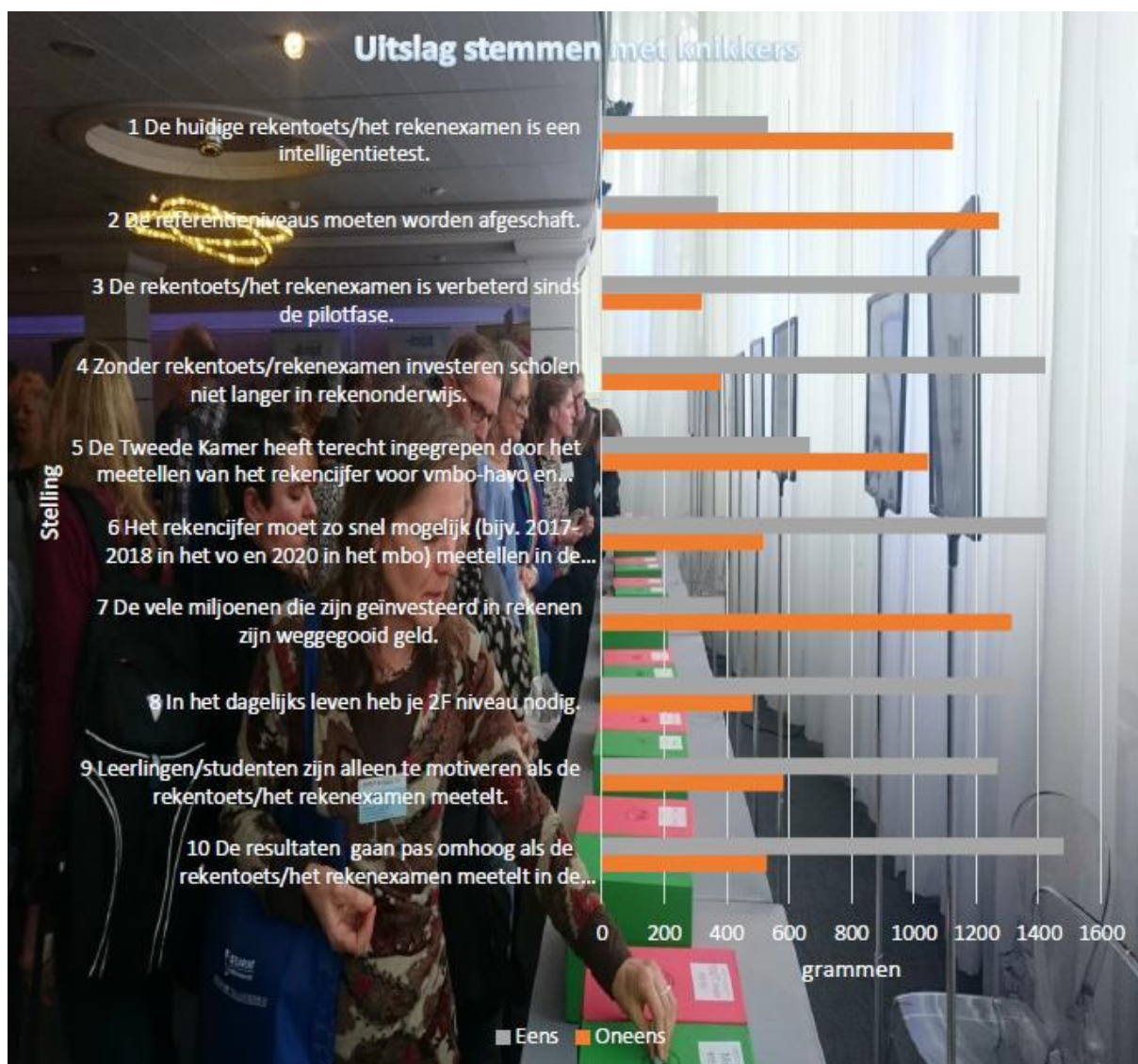

231

Elshout leidt de paneldiscussie in met de uitslag van het ‘stemmen met knickers’. ’s Ochtends hebben de deelnemers tien knickers gekregen. Op de beursvloer waren tien stellingen te vinden, elk met twee dozen ervoor: ‘eens’ en ‘oneens’. De mensen konden bij elke stelling in één van de twee dozen een knikker gooien. “We hebben de uitkomst van deze stemming letterlijk gewogen. Wat bleek: één iemand heeft al zijn knickers in de doos voor het zo snel mogelijk laten meetellen van de rekentoets/het rekenexamen gedaan. Die legt dus behoorlijk wat gewicht in de schaal. Daarnaast was een overgrote meerderheid – 1.300 gram – het eens met de stelling dat de rekentoets is verbeterd. Maar over de stelling dat de Tweede Kamer terecht heeft ingegrepen, zijn de meningen verdeeld.”

Conferentie vo-mbo: Rondom Rekenen

Woensdag 14 december 2016 | ReeHorst Ede

*Zie de bijlage voor alle uitgeschreven stellingen.

Voorstelronde van het panel

Na een snelle warming up waarbij deelnemers via hun telefoon op www.menti.com kunnen oefenen met het reageren op korte stellingen stelt de discussieleider het panel voor. Elk panellid krijgt kort de tijd om stelling te nemen:

Jan Rijkers, voormalig voorzitter centrale directie scholenkoepel Het Hooghuis, Oss: "Ik heb grote zorgen over de verslappende aandacht van mijn collega-directeuren voor goed rekenonderwijs nu het rekenexamen in bepaalde schooltypen niet meetelt. Bovendien staat het cijfer van het rekenexamen op een verkeerde plek in de slaag/zakregeling."

Giel Hanraets, beleidsmedewerker ROC Midden-Nederland en platform rekendocenten BVMO: "Er wordt te veel gekeken naar de rekentoets, terwijl we juist moeten kijken naar het rekenonderwijs. Er

Conferentie vo-mbo: Rondom Rekenen

Woensdag 14 december 2016 | ReeHorst Ede

moet meer aandacht komen voor de kwaliteitsverbetering van het rekenonderwijs en de didactische vaardigheden van rekendocenten, en minder voor de toets.”

Karin den Heijer, wiskundedocent aan het Erasmiaans Gymnasium en bestuurslid Beter Onderwijs Nederland (BON): “Rekenonderwijs hoort thuis in het primair onderwijs, op de basisschool. Als kinderen daar leren rekenen, hoeven we deze kennis in het voortgezet onderwijs alleen maar te onderhouden in de bètavakken.”

Kooske Franken, voorzitter platform rekendocenten BVMBO: “Ik ben voorstander van een verplicht rekenexamen. Niet alleen om studenten te motiveren, maar ook om bestuur en management gecommiteerd te houden.”

Swier Garst, voorzitter Nederlandse Vereniging van Wiskundeleraren: “Rekenonderwijs moet op de juiste plek worden ondergebracht: in de bètavakken.”

Jasmijn Bleijlevens, penningmeester LAKS: “De rekentoets is belangrijk, maar de focus die erop ligt – door de plek in de slaag/zakregeling – niet.”

Rick de Wijk, voorzitter JOB: “Rekenonderwijs hoort thuis op het mbo, maar het moet ingebed worden in de beroepscontext. Het moet gaan om de rekenvaardigheden die iemand straks in zijn werk nodig heeft.”

Ronald Wilcke, College van Bestuur ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland: “Den Haag heeft er een rommeltje van gemaakt. De rekentoets is veel te ondoordacht gepositioneerd.”

Discussie

Na het voorstelrondje volgt een pittig debat, waarbij ook de zaal wordt betrokken. Met een ‘goomicrofoon’ kan iedereen gemakkelijk zijn zegje doen. Elshout praat het debat met flair aan elkaar, waarbij hij ervoor zorgt dat iedereen die iets wil zeggen ook daadwerkelijk aan het woord komt.

1. Kader: Wat is er gebeurd?

Stelling: De TK heeft terecht ingegrepen door de rekentoets/het rekenexamen niet te laten meetellen in slaag-zakregeling

Bij het stemmen met de knikers is 666 gram voor en 1.047 gram tegen gewogen: deze stelling krijgt de tongen los. Daarbij staan de mensen wel lijnrecht tegenover elkaar. De één vindt dat de Tweede Kamer zich onterecht bang heeft laten maken (“De angstcultuur heeft gewonnen”), terwijl de ander stelt dat rekenen natuurlijk belangrijk is, maar dat het wel “te zwaar in de slaag/zakregeling zit”. Daarnaast vraagt iemand zich af waarom rekenen überhaupt zo’n uitzonderingspositie inneemt: “Waarom toch steeds dat verschil aanbrengen tussen rekenen en andere vakken? Mijn hoofdvak is Engels, leerlingen moeten hier hoe dan ook voor slagen. Wat mij betreft stellen ze rekenen hieraan gelijk, maar maak er dan een verplicht examenvak van.”

Conferentie vo-mbo: Rondom Rekenen

Woensdag 14 december 2016 | ReeHorst Ede

Wiskunde en rekenen

Ook het panel laat zich gelden. Karin den Heijer vindt dat het rekenexamen rare vragen bevat en rekenen niet toetst. “De kwaliteit is niet op orde. Het is toch raar dat leerlingen die heel goed zijn in wiskunde te veel fouten maken bij het rekenexamen? Zij worden de dupe van een slechte toets.” Daarop komt meteen een reactie uit de zaal: “Mevrouw den Heijer komt elke keer met hetzelfde niet kloppende verhaal. Wiskundeleraars moeten zich niet bemoeien met rekenen. Beide vakken hebben helemaal niets met elkaar te maken. Ik snap ook niet waarom er steeds maar weer wiskundeleraars met negatieve verhalen over het rekenexamen in de krant staan. Ze hebben hierover geen recht van spreken.” Er volgt applaus uit de zaal.

Reacties vanuit de zaal

Ook op deze stelling kunnen de aanwezigen reageren via Menti.com. Een bloemlezing:

- De rekentoets is te snel ingevoerd en daarom bleven de resultaten achter.
- De Tweede Kamer weet niets van de ontwikkelingen in rekenen.
- Niet het examen afschaffen, maar anders examineren.
- De resultaten zijn drastisch gedaald na het ingrijpen van de Kamer. Motivatie stelt leerlingen tot prestaties in staat. Slappe houding van de politiek.

2. Kader: Wat moet de politiek gaan doen?

Stelling: De politiek moet een onderzoek instellen naar de validiteit van de rekentoets/het rekenexamen

Allereerst wordt de mening van de zaal gemeten: 121 mensen zijn het eens met de stelling; 85 aanwezigen zijn tegen. Een argument voor de stelling is bijvoorbeeld dat het altijd een goede zaak is om kritisch te zijn op wat en hoe er wordt getoetst. Wantrouwen moet daarbij overigens niet voorop staan: “Het is vooral zaak om na te gaan of het exameninstrument klopt.” Panellid Giel Hanraets voegt hier nog aan toe dat hij vindt dat er niet naar de validiteit van de toets moet worden gekeken, maar naar de validiteit van de interventie. “Er is een half miljard euro geïnvesteerd in de verbetering van het rekenonderwijs. Ik ben daar zeker voor, maar vind ook dat we moeten nagaan wat er uiteindelijk met die hele investering is bereikt.”

Conferentie vo-mbo: Rondom Rekenen

Woensdag 14 december 2016 | ReeHorst Ede

Reacties vanuit de zaal

Ook nu komen weer de nodige reacties binnen:

- Vooral onderzoek doen naar het onderwijs en niet zozeer naar de toetsing.
- Rekentoets is niet valide, daar is weinig onderzoek voor nodig.
- De rekentoets is valide.
- Als er in ieder geval maar een onafhankelijk onderzoek komt.
- Misschien moet de politiek ons met rust laten. Het onderwijs is professioneel genoeg.
- Docenten moeten ook nadenken en nakijken of de toetsen die zij afnemen ook toetsen wat ze horen te toetsen, dat geldt ook voor de makers van de rekentoets!

3. Kader: Wat moeten/kunnen we zelf gaan doen?

Stelling: Hoe motiveer je studenten/leerlingen voor rekenen zonder rekentoets/rekenexamen?

Ook bij deze stelling wordt eerst gepeild wat de aanwezigen ervan vinden. Zij kunnen kiezen uit vijf antwoorden, waarbij de meeste stemmen gaan naar 'Rekenen integreren in andere vakken/de beroepscontext' (91/205). Tijdens de discussie wordt daarbij wel de kanttekening geplaatst dat dit nog niet zo gemakkelijk is: "Het is lastig om collega's van andere vakken te motiveren." De noodzaak wordt echter wel gezien: "Als leerlingen zien hoe ze rekenen toe moeten passen in hun beroep, motiveert dat enorm." Rick de Wijk is het hiermee eens: "Mbo-studenten zijn echt wel buiten een examen om te motiveren. Je moet ze gewoon laten zien waarom het handig is." Kooske Franken plaatst hier een kanttekening bij: "Ik vind dat studenten ook buiten hun vak moeten kunnen rekenen. Ze moeten zelf een verzekering kunnen afsluiten en op de markt hun boodschappen kunnen betalen. Natuurlijk moeten we leerlingen motiveren met goed rekenonderwijs, maar een toets helpt wel."

Reacties vanuit de zaal

Ook bij deze stelling komen heel wat extra reacties binnen:

- Beroepscontext oké... Maar leerlingen/studenten moeten bij het zien van een getal in het privéleven géén angst krijgen voor dagelijkse onderwerpen!
- Wees voorzichtig met puur beroepsgericht. Wat als je in een ander beroep terecht komt later?
- Mbo: integreren in beroepsvakken. Vo: rekenlessen en toetsen met schoolexamens.
- Een vak zonder een toets? Ik herinner mij de dag dat de leerlingen in mijn klas net hadden gehoord dat rekenen niet meer mee zou tellen. Pff...

Conferentie vo-mbo: Rondom Rekenen

Woensdag 14 december 2016 | ReeHorst Ede

Boodschap voor de politiek

De paneldiscussie wordt afgesloten met een laatste vraag. Via Menti.com kunnen de aanwezigen hun boodschap aan de politiek optekenen. Een greep uit de reacties:

- Luister eens naar het hele veld, niet alleen de twitteraars.
- Creëer mogelijkheden om te groeien. Verbind rekenniveaus niet per se aan een opleidingsniveau.
- Wees eens duidelijk en neem eens een besluit.
- Voer de rekentoets op alle niveaus in.
- Blijf docenten als professional zien. Dan maken ze de juiste keuzes.
- Kom eens kijken op de werkvloer!
- Leg het rekenen en de verantwoordelijkheid daarvoor bij het mbo en vo.
- Rekenen staat nu te dicht bij de wiskunde. Stel richtlijnen op voor rekendocenten.
- Zolang de toets niet meetelt zullen er scholen zijn die niet investeren in het rekenonderwijs. Dan zullen de cijfers laag blijven.
- Laat alles los en kijk opnieuw naar het rekenonderwijs.
- Met de juiste docenten is voor 90% van alle mbo-studenten 2F en 3F haalbaar met de huidige rekentoets.

Conferentie vo-mbo: Rondom Rekenen

Woensdag 14 december 2016 | ReeHorst Ede

Bijlage – Stellingen bij stemmen met knikkers

1. De huidige rekentoets/het rekenexamen is een intelligentietest.
2. De referentieniveaus rekenen moeten worden afgeschaft.
3. De rekentoets/het rekenexamen is verbeterd sinds de pilotfase.
4. Zonder rekentoets/het rekenexamen, investeren scholen niet langer in rekenonderwijs.
5. De Tweede Kamer heeft terecht ingegrepen door het rekencijfer voor vmbo-havo en mbo niet te laten meetellen in de slaag-/zakregeling.
6. Het rekencijfer moet zo snel mogelijk (bijv. vanaf 2017-2018 in het vo en vanaf 2020 in het mbo) meetellen in de slaag-/zakregeling.
7. De vele miljoenen die zijn geïnvesteerd in rekenen zijn weggegooid geld.
8. In het dagelijks leven heb je 2F niveau nodig.
9. Leerlingen/studenten zijn alleen te motiveren als de rekentoets/het rekenexamen meetelt.
10. De resultaten gaan pas omhoog als rekenen meetelt in de slaag-/zakregeling.